

L'escola arrelada a la terra

L'origen de l'Institut Escola Mestre Andreu de Sant Joan de les Abadesses van ser les dues escoles que ja hi havia a la vila. D'una banda, el Col·legi Mestre Andreu, en un edifici noucentista on encara s'ubiquen els alumnes d'infantil i primària; de l'altra, l'Escola Abadessa Emma o de les Germanes Carmelites, un centre concertat, la gestió i la titularitat del qual va assumir a partir del 2005 l'Ajuntament, implementant-hi gradualment la secundària obligatòria per no obligar l'alumnat a desplaçar-se a Ripoll. Quatre cursos més tard, el centre municipal va passar a ser titularitat del Departament d'Educació i es va convertir primer en una secció d'ensenyament secundari i, al cap d'un any, en l'anhelat institut escola.

Text > **JOAN PINSACH**, professor d'educació secundària

Un arbre n'és el logotip. I una frase que l'acompanya declara explícitament les intencions de la comunitat educativa: «Junts fem camí». Hem parlat amb el director actual, Miquel Marcé Castillo (Camprodon, 1979), i ens ha explicat amb una passió desbordant moltes coses. Com ara que Josep Maria Andreu i Reñé, fill de Montblanc, va ser un mestre exemplar a Sant Joan, entre els segles XIX i XX, que hi va incorporar moltes estratègies pedagògiques innovadores, i que va introduir a la vila la Festa de l'Arbre, la primera a tot Catalunya. «L'arbre és un ésser viu sa, arrelat a la terra, singular perquè

no n'hi ha cap d'igual, que té un creixement i un desenvolupament, com els nostres alumnes, que es van fent fins que esdevenen ciutadans únics, aprenent», ens diu. Per això, darrere d'aquesta simbologia de l'arbre hi ha una línia pedagògica que en Miquel defineix com a «consensuada, que s'ha anat articulant al llarg del temps, que creix de forma gradual i constant, arrelada a la terra, que va creant vincles i cultura de centre, amb el privilegi de tenir els alumnes des dels tres fins als setze anys». Una línia que flueix per regar i acompanyar el creixement dels nens i les nenes i que està facilitada per la coordinació i la continuïtat entre les

diferents etapes, pel seguiment natural de tot l'alumnat i per la possibilitat de conèixer germans i famílies durant un llarg període de temps. Tot això, ho permet aquest model de centres que ara es va implementant cada vegada més arreu del país. «Tot és molt més fàcil i senzill, i a nosaltres ens encaixava perfectament perquè el municipi és massa petit per tenir un institut de secundària.»

Des del curs 2018-2019, l'alumnat d'ESO ja gaudeix de l'edifici nou, a la rambla de Bernat Guillem de Samassó, a la zona de la Colomina del Bac, en un entorn natural privilegiat a la falda verda de la serra Cavallera, presidida pel Taga. A l'entrada, una escultura de l'artista Rosa Serra que representa uns alumnes inquiets per aprendre i la frase «Sapere aude» ens convoquen al gran desafiament: l'atreviment de pensar i de construir coneixement. Ja a dins, els espais es distribueixen en una única planta, en forma de ela, que abraça la zona del pati i la pista poliesportiva. Una gran il·luminació natural, molt equilibrada, confereix un ambient de treball amable i tranquil a tots els àmbits. Les aules estan separades

>> Escultura de Rosa Serra a l'exterior de l'institut escola, titulada Enaltiment de l'estudi i l'escola: estudi, esforç i futur. (Foto: ARXIU INSTITUT ESCOLA MESTRE ANDREU)

>> Intervenció artística dels alumnes del centre a la pista poliesportiva. (Foto: ARXIU INSTITUT ESCOLA MESTRE ANDREU)

del corredor només per la transparència d'unes grans obertures de vidre, un detall molt important: l'alumnat i el professorat comparteixen la dignitat del seu treball amb qualsevol mirada de la comunitat. Tot és diàfan i lluminós. A dins, el blanc; a fora, el verd. En ple horari de classe, es respira calma i se senten pocs sorolls, encara que els alumnes es moguin i actuïn espontàniament. Un ordre franc regeix totes les estances. En Miquel destaca com a grans valors la consciència que tenen tots els alumnes (367 en el curs 2020-2021) de pertànyer al mateix centre, el gust que experimenten els més grans quan hi ha activitats conjuntes i les comparteixen amb els petits, la cohesió entre ells. «Ho tenen molt assumit perquè ho han fet molts anys i els és natural. És una cosa molt potent. I també el diàleg amb el poble, la participació en moltes iniciatives locals, col·laborant amb les entitats, com ara el casal de jubilats, la residència d'avis, la llar d'infants o l'Ajuntament», reflexiona. Per això, moltes de les activitats previstes al pla anual del centre estan pensades perquè es duguin a terme en la majoria de les etapes educatives. Les sortides a les nombroses fonts de la vila; l'intercanvi amb l'alumnat del poble llemosí de Lu Palaiç (Le Palais sur Vienne), agermanat amb Sant Joan; diversos projectes solidaris destinats a reforçar els vincles amb el teixit social; les intervencions regulars a la ràdio municipal; les festes de l'Arbre i de la Castanyada, la de Santa Cecília, Nadal, Carnaval, Sant Jordi, final de curs; el pla de lectura, en què interactuen alumnes d'edats molt diferents;

els actes del Dia Escolar de la Pau i del Dia Mundial de la Natura... són només alguns exemples de les nombroses iniciatives que de forma conjunta apleguen esforços, interessos i voluntats de tota mena.

«Junts fem camí» és el lema que completa el símbol de l'arbre, i expressa aquesta voluntat fundacional de créixer plegats amb un projecte educatiu comú i unitari. «La idea és que el centre només té sentit quan parlem de la suma d'esforços. I ningú n'ha de quedar al marge. El treball en equip és importantíssim, el sentiment que avancem plegats, la cohesió que notem...», remarca. Per això en Miquel espera que aviat es construeixi la part d'infantil i primària a l'edifici nou. Perquè encara que un únic equip directiu té cura de l'organització i la gestió de totes les etapes, ell s'ha de desplaçar

contínuament d'un lloc a l'altre, i quan es tracta d'intercanviar i compartir experiències entre alumnes, la carretera i la distància ho dificulten. I justament per la filosofia que hi ha al darrere del concepte d'institut escola, ara que tota la comunitat educativa es disposa a celebrar amb orgull el desè aniversari, la primera fita del camí, reivindica que «és una necessitat com a centre estar junts».

Abans d'acomiar el recinte, sortim al pati. Un bedoll surt del terra amb múltiples troncs. És un exemplar únic. S'enlaira i s'expandeix, majestuos, entre el verd i el blau. Creix. Alguns alumnes hi passen a prop. Un instant, un pensament corona fugaçment el cim del Taga: algunes vegades, la senzillesa i l'harmonia de l'educació, amb la seva profunditat humana infinita; sempre, la seva petjada que perdura.

Institut Escola Mestre Andreu de Sant Joan de les Abadesses

- Centre públic
- Inici: 2010
- Rambla de Bernat Guillem de Samassó, 2. 17860 Sant Joan de les Abadesses
- Tel.: 972 720 343
- A/e: b7009813@xtec.cat
- Web: agora.xtec.cat/iesantjoan
- Educació infantil, primària i ESO
- Setanta-sis alumnes d'infantil, cent setanta-set de primària i cent setze d'ESO (en total, tres-cents seixanta-set)
- Quaranta-quatre professionals, dues persones d'administració i serveis, una vetlladora, un TEI, sis monitors de menjador i dues cuineres